

# Křovinatá plocha u konečné tramvaje na Barrandově

## Vymezení:

Plocha v katastrálním území Praha 5 Hlubočepy o rozloze přibližně 6 ha, mírně se svažující k severu, od jihu ji ohraničuje tramvajová smyčka, ze západu obilné pole, z východu a severu pak smíšené lesíky, které jsou již součástí Přírodního parku Prokopské a Dalejské údolí.



## Biologická hodnota území:

Toto území asi kdysi sloužilo jako ovocný sad, nebo možná louka. V každém případě v posledních 15 letech bylo ponecháno samo sobě a spontánně zarostlo druhově pestrou skladbou keřů (ovocné stromy, vrba jíva, růže šípková, hloh, svída krvavá, bez černý, ptačí zob a další). Křoviny se střídají s menšími otevřenými plochami, na mnoha místech je porost souvislý a během vegetačního období činí území pro člověka téměř neprůchodné. Pohodlně se dá projít pouze po pěšině při západním okraji. Prakticky po celý rok je toto území rájem pro volně žijící ptáky a jistě i drobné savce a bezobratlé. V průběhu let 2009-2016 jsem na této křovinaté ploše (včetně přilehlých lesíků) zaznamenal celkem 43 ptačích druhů, z nichž 23-27 zde zřejmě hnízdí (viz tabulka níže).

Bylo by možno jmenovat celou řadu důvodů, proč zrovna toto místo představuje „hotspot“ místní biodiverzity. Biotopová pestrost znamená, že se zde lze setkat s ptáky lesními i vázanými na otevřenou krajinu. Lesíky nejsou velké, ale bez přerušení navazují na lesy Dalejského údolí. V důsledku absence péče o zeleň a omezené průchodnosti lokality mají ptáci celoročně v hustých křovinách klid a úkryt před predátory, v hnízdní době i dostatek potravy v podobě hmyzu a jiných bezobratlých, později v létě přibývá i hojnost ovoce a různých bobulí. Na podzim se toto místo stává přechodným útočištěm protahujících či zimujících ptáků ze severu, někdy v překvapivých počtech a druhové pestrosti. Také v tomto případě hraje nepochybně roli i rozloha území, neboť severské kvíčaly, dlaskové nebo hýlové bývají překvapivě plaší.

## Navrhovaná změna:

**Tato křovinatá plocha na rozdíl od sousedních lesíků není nijak chráněna a v souvislosti s dalším rozvojem barrandovského sídliště jí hrozí úplný zánik, zřejmě bude částečně zastavěna a zbytek křovin vysekán. Aby se tak nestalo, navrhujeme přičlenit toto území k Přírodnímu parku Prokopské a Dalejské údolí (jak tomu ještě před 15 lety bylo) a zároveň vyhlásit jako území ekologické stability (čímž fakticky je).**

Péče o lokalitu by měla zahrnovat udržování průchodnosti alespoň jedné z cest. To ocení obyvatelé sídliště i jiní návštěvníci, neboť tudy se dá projít zelení od tramvaje až do Dalejského údolí. Většinou místních lidí nepochybně záleží na udržení přírodnosti okolí sídliště, i když je pravda, že jako příroda je často vnímán jen les a význam ochrany nelesních biotopů je třeba vysvětlovat. Území musí jinak zůstat „divoké“ a omezeně průchodné, ale výhledově se křovinná vegetace musí poněkud omezovat s cílem udržení její mozaikovitosti. Sukcese ale není příliš patrná, menší travnaté plochy se stále udržují.

Velkým problémem tohoto místa jsou odpadky kolem tramvajové stanice a táboření lidí bez domova. Trvalá přítomnost skupinky stanujících bezdomovců zde na jedné straně přírodě prospívá tím, že snižuje návštěvnost lokality, na druhé straně ale rovněž vede k zanášení lokality odpadky. Cesta k řešení tohoto problému asi nebude jednoduchá, v každém případě připojení tohoto území k přírodnímu parku se i z tohoto úhlu pohledu jeví jako dobrý začátek.

## Seznam zaznamenaných druhů ptáků v letech 2009-2016:

Následující seznam shrnuje moje pozorování z křovinaté plochy a přilehlých lesíků z celkem 23 návštěv (konkrétně 16/8/2009, 15/11/2009, 5/1/2010, 30/1/2010, 20/3/2010, 22/5/2010, 5/6/2010, 24/9/2010, 22/11/2010, 19/12/2010, 23/1/2011, 24/4/2011, 6/7/2011, 15/1/2012, 24/3/2013, 27/8/2013, 16/1/2014, 19/4/2014, 2/2/2015, 29/3/2015, 14/3/2016, 8/5/2016 27/7/2016) a případně dalších náhodných pozorování při cestách kolem nebo z tramvajové zastávky. Všechna pozorování od roku 2012 jsou dostupná v databázi České společnosti ornitologické (<http://www.birds.cz/avif/index.php>)

H...hnízdí, Z...zimuje, T...protahuje.

Údaje o hnízdění jsou až na výjimky založeny na pozorování zpívajících samečků v hnízdním období. Při hodnocení pravděpodobnosti hnízdění jsem bral v úvahu i hnízdní nároky daného druhu a výskyt v okolí. I tak jde stále o neúplné a zřejmě spíše podhodnocené údaje. Lokalitu budu sledovat i v dalších letech a seznam dál upřesňovat a doplňovat.

Zvýrazněny jsou zvláště chráněné druhy dle Vyhlášky č. 395/1992 Sb.

Seznam nezahrnuje druhy, které nad lokalitou pouze proletují (městští holubi, vlaštovky, jiřičky, rorýsi) ani druhy, které se vyskytují na sousedním poli (skřivan polní, poštolka obecná, káně lesní). Není v něm ani křepelka polní, jejíž hlas bylo dříve (do roku 2014) možno slyšet na sídlišti za teplých červnových nocí, u níž se pouze domnívám, že blízká křovinatá plocha byla místem jejich úkrytu.

Druh:	Výskyt:	Pozn.:
Bažant obecný <i>Phasianus colchicus</i>	H	Celoroční výskyt. Dle nálezu predovaného vejce 8/5/2016 se pokouší i hnízdit.
<b>Krahujec obecný</b> <b><i>Accipiter nisus</i></b>		Místo, kde loví anebo kam se uchylují s kořistí po lovu ptáků na okraji sídliště, hlavně v zimě.
Holub hřivnáč <i>Columba palumbus</i>	H	Nad křovinatou plochou spíš jen přeletují, hnízdění v lesíku je ale dle výskytu a volání 8/5/2016 pravděpodobné.
<b>Datel černý</b> <b><i>Dryocopus martius</i></b>		Trvale v malém počtu obývá lesy Prokopského a Dalejského údolí, dle nálezu pobytových stop na jaře 2016 navštěvuje i lesíky přiléhající ke křovinaté ploše.
Žluna zelená <i>Picus viridis</i>		Zpravidla jen slyšet z údolí, může být zastižena při hledání potravy na otevřených plochách i v lesíku.
Strakapoud velký <i>Dendrocopos major</i>	H?	Pravidelně v lesíku, kde možné i hnízdění.
Strakapoud malý <i>Dendrocopos minor</i>		Jen jediné pozorování 2/2/2015, asi náhodné. V celém údolí vzácný druh.
Pěvuška modrá <i>Prunella modularis</i>	H	Spíš severní část plochy, pozorování zp. ♂♂ na jaře 2014, 2015 i 2016.
Červenka obecná <i>Erithacus rubecula</i>	T, Z, H	
<b>Slavík obecný</b> <b><i>Luscinia megarhynchos</i></b>	T?, H	Zpěv zaznamenán 19/4/2014, slavík možná jen protahoval. V druhé polovině dubna 2016 ale zpěv slavíka z křovin u konečné tramvaje zněl každou noc.
<b>Bramborníček hnědý</b> <b><i>Saxicola rubetra</i></b>		Jediné pozorování 29/4/2012 na přilehlém okraji pole, v dalších letech nezastižen.

Kos černý <i>Turdus merula</i>	Z, H	Hojný.
Drozd zpěvný <i>Turdus philomelos</i>	H	Pravidelně brzy zjara zpívající zp. ♂♂ - podle jejich počtu poskytuje křovinatá plocha prostor pro 2 teritoria. 19/4/2014 pozorován drozd při stavbě hnízda v lesíku.
Drozd kvíčala <i>Turdus pilaris</i>	Z	Pravidelný zimní host, někdy početná hejna.
<b>Drozd cvrčala</b> <b><i>Turdus iliacus</i></b>	T	29/3/2015 skupina 5 cvrčal protahující k severu.
Rákosník zpěvný <i>Acrocephalus palustris</i>	H	Pozorování 1-2 zp. ♂♂ 22/5/2010 i 8/5/2016. Zřejmě pravidelně v malém počtu hnízdí.
Pěnice černohlavá <i>Sylvia atricapilla</i>	H	Hnízdí hojně, ale spíše v lesíku nebo při jeho okrajích, po vyhníždění se hojně vyskytuje i na křovinaté ploše.
Pěnice slavíková <i>Sylvia borin</i>	H	Několik ex. (rodinka po vyhníždění?) na bezínských 27/8/2013. Zpěv na okraji lesíka 27/7/2016.
Pěnice hnědokřídlá <i>Sylvia communis</i>	H	Obývá spíše méně zarostlou západní část, nepochybně hnízdí (např. varující a krmící 27/7/2016). V některých letech dosti hojná.
Pěnice pokřovní <i>Sylvia curruca</i>	H	Hnízdění v křovinách (zpěv 8/5/2016, varující a krmící 27/7/2016), obecně je snazší ji pozorovat po vyhníždění. Početnost z roku na rok zřejmě kolísá.
Budníček menší <i>Phylloscopus collybita</i>	H	Hojný druh.
Budníček větší <i>Phylloscopus trochilus</i>	T, H	19/4/2014 na křovinaté ploše více zp. ♂♂. 8/5/2016 pozorován zp. ♂ a také jiný s materiálem na výstelku hnízda.
Králíček obecný <i>Regulus regulus</i>		Hlas ve (smíšeném) lesíku přiléhajícím ke křovinaté ploše 27/7/2016.
Střízlík obecný <i>Troglodytes troglodytes</i>		Zpěv v lesíku v červenci 2016 (hnízdí spíše dole v údolí u Dalejského potoka).
Lejsek černohlavý <i>Ficedula hypoleuca</i>	T?/H?	27/8/2013 několik ex., i na křovinaté ploše – asi protahující, ale hnízdění v lesíku je možné.
Mlynařík dlouhoocasý <i>Aegithalos caudatus</i>	Z, H?	Spíš v mimohnízdni době, ale hnízdění v lesíku je možné.
Sýkora koňadra <i>Parus major</i>	Z, H	Hojný druh, nepochybně hnízdí nejen v lesíku.
Sýkora modřinka <i>Cyanistes caeruleus</i>	Z, H	Častá, možná podobně jako sýkora koňadra, zdá se více vázána na okraj lesa.
Sýkora babka/lužní <i>Poecile palustris/montanus</i>	Z, H?	V malém počtu možno zastihnout na okrajích lesíka, kde možná i hnízdí.
Brhlík lesní <i>Sitta europaea</i>	Z, H	V lesíku.
<b>Ťuhák obecný</b> <b><i>Lanius collurio</i></b>	H	6/7/2011 pozorován na Z okraji křovinaté plochy pár s čerstvě vylétaným mládětem. V dalších letech už zde nehnízdili (i když stále hnízdí na stráni pod Holyní) – souvislost s celkovým úbytkem druhu (...ztráty během tahu), anebo lokalita pro ťuháky už příliš zarostlá?
Sojka obecná <i>Garrulus glandarius</i>	Z, H	Celoroční výskyt, i na křovinaté ploše, kde může být zastížena při hledání potravy. 19/4/2014 zde pozorován i tok a lámání větvíček na stavbu hnízda.
Straka obecná <i>Pica pica</i>		Celoroční výskyt, hnízdí ale na solitérních stromech mezi domy na sídlišti, na křovinaté ploše zřejmě jen sbírají/loví potravu (pátrají po ptačích hnízdech?).
Špaček obecný <i>Sturnus vulgaris</i>	T	



Vrabec polní <i>Passer montanus</i>		Hejna na okraji pole v mimohnízdni době (hnízdí např. v Holyni).
Pěnkava obecná <i>Fringilla coelebs</i>	Z/T,H	Hnízdění v lesíku.
Pěnkava jíkavec <i>Fringilla montifringilla</i>	Z/T	Tento druh se v Dalejském údolí dal pozorovat během podzimního nebo jarního průtahu (zimující?). Z této lokality jen jediné pozorování 24/3/2013. V dalších letech byly zimy mírné, a jíkavci zřejmě do střední Evropy táhli minimálně.
Dlask tlustozobý <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Z/T,H	Podzimní a zimní host. Hnízdění je ale pravděpodobné – na lokalitě pozorování i v polovině března 2016, hlas z lesíka 27/7/2016.
Zvonek zelený <i>Carduelis chloris</i>	Z/T, H	
Stehlík obecný <i>Carduelis carduelis</i>	Z/T	Pozorování dosud jen z mimohnízdni doby, nejvíc v zimě, na lokalitě zřejmě nehnízdí (v širším okolí ano).
Čížek lesní <i>Carduelis spinus</i>	Z/T	Zimní host.
Hýl obecný <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Z/T	Podzimní a zimní host.
Strnad obecný <i>Emberiza citrinella</i>	H	Dostí hojný, obývá spíše západní část plochy při okraji pole.



Pohled na křovinatou plochu od konečné tramvaje (14/3/2016).





Jižní část křovinaté plochy trpí hromaděním odpadků, které pocházejí převážně (ale ne jenom) od tábořících bezdomovců (14/3/2016).



Pohled k severu z cesty při západním okraji křovinaté plochy (14/3/2016).





Křovinatá plocha ve vegetačním období (8/5/2016).



Stále se drží místa porostlá jen travou (27/7/2016).

Zpracoval Jan Pláteník, 16. srpna 2016